

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodl soudkyně Mgr. Terezou Jachura Maříkovou ve věci

žalobce:

██████ O ████████ K ████████ ████████, narozený ████████
bytem ████████ ████████ ████████
zastoupený advokátem JUDr. Tomášem Chramostou
sídlem Chomutov, Kadaňská 3550

proti

žalovanému:

Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti,
sídlem Vyšehradská 16, Praha 2,
zastoupeného Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových,
sídlem Rašínovo nábřeží 42, Praha 2

o poskytnutí přiměřeného zadostiučinění ve výši 624 155 Kč s příslušenstvím,

takto:

- I. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku ve výši 49 228 Kč s 9,75% zákonným úrokem z prodlení ročně od 1.11.2019 do zaplacení, do 15 dnů od právní moci rozsudku.
- II. Žaloba s návrhem, aby žalovaný byl povinen zaplatit žalobci částku ve výši 574 927 Kč s příslušenstvím, **se zamítá.**
- III. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 8 800 Kč, do 15 dnů od právní moci rozsudku, k rukám právního zástupce žalobce JUDr. Tomáše Chramosty, advokáta.

Odůvodnění:

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal po žalovaném zaplacení v záhlaví uvedené částky jakožto primereného zadostiučinění za nepřiměřenou délku trestního řízení vedeného u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. [REDAKCE]. Žalobce ve svých tvrzení uvedl, že řízení bylo zahájeno na základě usnesení Policie ČR ze dne 8.3.2006, kterým bylo zahájeno trestní stíhání proti jeho osobě. Řízení pak bylo ukončeno v souvislosti s usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 25.10.2018, kterým odvolací soud rozsudek soudu I. stupně zrušil a trestní stíhání zastavil. Dále žalobce ve své žalobě stručně popsal průběh namítaného řízení a uvedl, že předmětné řízení trvalo 12 let a 7 měsíců a jedná se tedy zcela zjevně o dobu nepřiměřenou, přestože předmětem řízení byl v podstatě přečin s horní sazbou 3 léta. Délka uvedeného řízení žalobci způsobila i mnohé komplikace v jeho osobním i pracovním životě, zejména za situace, že kdy jeho trestní věc byla mediálně známa. Žalobce také po celou dobu musel být v nejistotě, jakým způsobem jeho trestní stíhání, resp. trestní řízení dopadne. Žalobce proto vycházel ze základní částky 20 000 Kč za rok trvání řízení, za první dva roky z částky v poloviční výši a dospěl tak k celkové částce 231 662 Kč. K této částce pak žalobce připočetl 40 % z důvodu intenzivního zásahu do jeho osobnostních práv za situace, kdy věc nebyla nikterak složitá. Žalobce také měl co největší snahu řízení urychlit, průtahy v řízení jsou jednoznačně na straně orgánů činných v trestním řízení. Z tohoto důvodu k základní částce připočetl 50 %. Dále žalobce připočetl 20 % z důvodu, že řízení fakticky bylo po celou dobu vedeno pouze před soudem I. stupně, pouze jedenkrát rozhodoval o věci soud odvolací. Žalobce po dobu vedeného řízení byl vystaven úzkosti a četným obtížím a z tohoto důvodu tedy navýšil základní částku ještě o 40 %. Celkem tedy základní částku navýšil o 150 %, tj. o částku 392 493 Kč.
2. Žalovaný ve svém vyjádření nespороval skutečnost, že u něj žalobce předběžně uplatnil svůj nárok na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění za nepřiměřenou délku trestního řízení vedeného u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. [REDAKCE] dne 30.4.2019. Žalovaný po projednání této žádosti dospěl k závěru, že v naříkaném řízení došlo k nesprávnému úřednímu postupu spočívající v nepřiměřené délce a žalobci poskytl zadostiučinění ve formě konstatování porušení jeho práva na projednání věci v přiměřené lhůtě, což mu sdělil stanoviskem ze dne 17.10.2019. Dále žalovaný ve svém vyjádření stručně zkonstatoval průběh trestního řízení a dospěl k závěru, že celková délka řízení činila 12 let a 8 měsíců. Řízení pak bylo vedeno před dvěma stupni soudní soustavy, kdy ve věci samé rozhodoval soud I. stupně třikrát a odvolací soud rovněž třikrát, když soud I. stupně nejprve trestní stíhání obžalovaných zastavil, avšak k odvolání státní zástupkyně odvolací soud usnesením soudu I. stupně zrušil a věc vrátil státnímu zástupci k došetření, po opětovném podání obžaloby soud I. stupně rozsudkem obžalované zprostil obžaloby, k odvolání státního zástupce však odvolací soud rozsudek soudu I. stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení pro nedostatečnou skutkovou zjištění. Druhý zprošťující rozsudek soudu I. stupně odvolací soud v celém rozsahu zrušil a rozhodl o zastavení trestního stíhání z důvodu promlčení. V řízení byly shledány průtahy v řízení před soudem I. stupně v období od 10.3.2011 do 3.4.2013 a od 2.7.2014 do 11.9.2015. Věc se pak vyznačovala právní a skutkovou složitostí, když předmětem řízení bylo posouzení, zda došlo ke spáchání trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku při prodeji akcií ve vlastnictví města s 13 obžalovanými [REDAKCE] resp. [REDAKCE]. V rámci přípravného řízení bylo nutné shromáždit značný důkazní materiál, tj. velké množství listinných důkazů, znalecký posudek, výpisy z účtů, smluvní dokumentaci apod. Žalobce byl v posuzovaném řízení jedním z 13 obžalovaných [REDAKCE] žalobce odmítl odpovídat jak v rámci přípravného řízení, tak i při hlavním líčení před soudem. Hlavního líčení se zásadně neúčastnil a souhlasil s projednáním věci bez své přítomnosti. Po zastavení řízení z důvodu promlčení žalobce netrval na projednání věci. Žalobce projevoval

k předmětnému řízení extrémní nezájem, ve shodě s ostatními obžalovanými, kteří v řízení postupovali shodně a sdíleli tak společnou újmu ohledně výsledku věci. Tato újma však v posuzované věci byla minimální, když stejně tak soud I. stupně projevoval zjevnou neochotu se věcí zabývat, když se v řízení dopouštěl průtahů, přičemž zároveň odmítal provádět důkazy s poukazem na rychlost a hospodárnost řízení a právě v důsledku průtahů na jeho straně došlo k promlčení trestně právní odpovědnosti žalobce. Sám Vrchní soud v Praze jako soud odvolací ve svém usnesení o zastavení trestního stíhání konstatoval, že z tehdy dosud shromážděných důkazů vyplynulo, že obviněný při plnění důležité povinnosti opatrovat a spravovat cizí majetek si opatřil veškeré materiály potřebné pro zodpovědné rozhodnutí o případném prodeji akcií, tedy jejich případná občanskoprávní odpovědnost nebyla vyloučena. Při promlčení trestní odpovědnosti zaniká trestní odpovědnost pachatele trestného činu uplynutím doby stanovené zákonem. Důvody promlčení jsou především hmotněprávní, protože uplynutím času postupně slábne, až docela zaniká potřeba trestně právní reakce na trestný čin a to jak z hlediska generální prevence, tak i z hlediska prevence individuální. V trestním stíhání, které bylo zastaveno mimo jiné z důvodu promlčení trestního stíhání se však pokračuje, prohlásí-li obviněný do tří dnů od doby, kdy mu bylo usnesení o zastavení trestního stíhání oznámeno, že na projednání věci trvá. V případě zastavení trestního stíhání z důvodu promlčení nastává pro obviněného z pohledu odškodňovacího zákona příznivý následek, tj. nemůže mu již být uložen trest, a to dokonce ani v případě, že by trval na projednání věci a byl shledán vinným. Žalobce však v dané věci na projednání věci netrval. Podle názoru soudu tak dostatečným odškodněním je konstatování porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10.5.2015, sp. zn. 30 Cdo 1273/2014) a ve spojení se zastavením trestního stíhání z důvodu jeho promlčení tak zásadně představuje pro poškozeného způsob účinné a dostatečné zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou délkou trestního stíhání (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.2.2019, sp. zn. 30 Cdo 843/2017). Žalobci se proto podle názoru žalovaného dostalo dostatečného zadostiučinění ve formě konstatování porušení práva žalobce na projednání věci v přiměřené lhůtě, když nebyl shledán důvod pro poskytnutí zadostiučinění v penězích.

3. Vzhledem k tomu, že se právní zástupce žalobce k nařízenému ústnímu jednání konaném dne 6.5.2020 nedostavil, ač byl soudem řádně předvolán, jednal soud v jeho nepřítomnosti podle ustanovení § 101 odst. 3 o.s.ř.
4. Mezi účastníky řízení nebyla sporná skutečnost, že žalobce se předběžně se svým nárokem na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění z důvodu nepřiměřené délky trestního řízení vedeného u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. [redacted] předběžně obrátil na žalovaného dne 30.4.2019. Po projednání této žádosti žalovaný dospěl k závěru, že v řízení došlo k nesprávnému úřednímu postupu spočívající v jeho nepřiměřené délce a žalobci poskytl zadostiučinění ve formě konstatování porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě, což mu sdělil svým stanoviskem ze dne 17.10.2019.
5. Soud provedl dokazování spisem Krajského soudu v Ústí nad Labem sp. zn. [redacted]. Z tohoto spisu se podává, že usnesením Policie České republiky SKPV Správy Severočeského kraje, II. odboru – HK 1. odd. v Ústí nad Labem ČTS: [redacted] ze dne 8.3.2006 bylo zahájeno trestní stíhání žalobce pro trestný čin porušování povinností při správě cizího majetku podle ustanovení § 255a odst. 1, odst. 2 písm. a), b) trestního zákona, kterého se měl dopustit tím, že na podkladě výběrového řízení vyhlášeného dne 12.4.2005 statutárním městem [redacted] dal na prodej 103 699 kusů akcií etc. Dne 14.3.2006 bylo usnesení doručeno žalobci. Dne 17.3.2006 proti němu podal žalobce stížnost, která byla dne 25.4.2006 pod č. j. [redacted] zamítnuta. Žalobce odmítl vypovídat. Trestně stíháno bylo celkem 13 obžalovaných. Ve věci byl vypracován znalecký posudek dne 14.10.2005 a následně bylo

zajišťováno značné množství důkazního materiálu, byly zajišťovány listiny k vývoji kurzu, objemu obchodů, emitenta akcií apod. Dne 30.11.2006 byla podána obžaloba u Krajského soudu v Ústí nad Labem, která byla vedena pod sp. zn. [REDAKCE]. Krajský soud v Ústí nad Labem pod č. j. [REDAKCE] na neveřejném zasedání dne 20.5.2008 trestní stíhání zastavil. Proti zastavení trestního stíhání byla podána stížnost ze strany státní zástupkyně dne 30.5.2008. Dne 18.6.2008 byl spis předložen Vrchnímu soudu v Praze, jako soudu odvolacímu, a ten pod č. j. [REDAKCE] usnesení, kterým bylo řízení zastaveno, zrušil a věc vrátil státnímu zástupci k dalšímu došetření. Následně byl vypracován nový znalecký posudek, který byl soudu předložen 30.6.2009. Nově byli obvinění a jejich právní zástupci vyzváni k možnosti prostudovat spis dne 11.8.2009. Ve věci byla podána nová obžaloba ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem, která byla vedena pod sp. zn. [REDAKCE]. Následovalo dne 10.12.2009 prodloužení pro nařízení hlavního líčení do 10.3.2010 pro velké množství nevyřízených věcí z předchozích let a stejně tak ještě dne 10.6.2010, 10.9.2010, 12.10.2010, a to až do dne 10.3.2011. Dne 3.4.2013 bylo nařízeno hlavní líčení na den 5. až 7.6.2013. K tomuto byli obesíláni obžalovaní. Následně hlavní líčení neproběhlo. Bylo předročeno na den 5. až 6.9.2013 s tím, že na něm mělo dojít k výsledku obžalovaných. Všichni obžalovaní využili na hlavním líčení svého práva a odmítli vypovídat. Hlavní líčení bylo odročeno na den 3. až 4.10. a 7. až 8.11.2013. K hlavnímu líčení byli předvoláni svědci. Soudu byl předložen znalecký posudek. Hlavní líčení dne 3. až 4.10.2013 se konalo v nepřítomnosti všech obžalovaných. Při hlavním líčení byli vyslechnuti svědci. Další hlavní líčení proběhlo dne 7.11.2013, na kterém byl vyhlášený rozsudek, kterým byli obžalovaní obžaloby zproštěni. Dne 6.1.2014 státní zástupkyně podala proti rozsudku odvolání v neprospěch obžalovaných. Dne 5.3.2014 byl spis předložen vrchnímu soudu. Vrchní soudu usnesením č. j. [REDAKCE] zrušil rozhodnutí soudu I. stupně a věc vrátil k dalšímu řízení. Dne 16.2.2015 učinila státní zástupkyně dotaz na soudu kdy je možno očekávat další postup ve věci. Dne 11.9.2015 bylo nařízeno hlavní líčení na 6. až 7.1.2016. Dne 6.1.2016 proběhlo ve věci hlavní líčení, které bylo odročeno na 19. až 20.4.2016. Státní zástupkyně požádala o přeložení hlavního líčení z důvodu kolize. Hlavní líčení bylo dne 16.2.2016 předročeno na den 20. až 26.4.2016. Dne 25.4.2016 proběhlo hlavní líčení, na kterém byl vyhlášen rozsudek, kterým byli obžalovaní obžaloby zproštěni. Státní zástupkyně podala odvolání, které doplnila dne 30.1.2018. Spis byl předložen dne 11.6.2018 Vrchnímu soudu v Praze a ten rozhodl pod č. j. [REDAKCE] tak, že rozsudek soudu I. stupně zrušil a řízení zastavil. Toto rozhodnutí nabylo právní moci 15., 16. a 17.11.2018. Z usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11.6.2018 vzal soud dále za prokázané, že odvolací soud konstatoval v činnosti soudu I. stupně průtahy, tedy, že došlo k porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě, s čímž bylo spojeno i promlčení trestného činu, neboť uplynula doba, po kterou bylo možné trestný čin projednat.

- Podle ust. § 1 odst. 1 zák. č. 82/1998 Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (dále jen zákon) stát odpovídá za podmínek zákonem stanovených za škodu způsobenou při výkonu státní moci. Podle ust. § 2 zák. o odpovědnosti za škodu podle tohoto zákona se nelze zprostit. Podle ust. § 13 odst. 1 zák. stát odpoví za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Nestanoví-li zákon pro provedení úkonu nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě. Podle ust. § 31a odst. 1 zák. bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu. Podle odst. 2 cit. ust. se zadostiučinění poskytuje v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující.

Při stanovení výše přiměřeného zadostiučnění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Podle odst. 3 cit. ust. v případech, kdy nemajetková újma vznikla nesprávným úředním postupem podle § 13 odst. 1 věty druhé a třetí nebo § 22 odst. 1 věty druhé a třetí, přihlédne se při stanovení výše přiměřeného zadostiučnění rovněž ke konkrétním okolnostem případu, zejména k celkové délce řízení, složitosti řízení, jednání poškozeného, kterým přispěl k průtahům v řízení, a k tomu, zda využil dostupných prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení, postupu orgánů veřejné moci během řízení a významu předmětu řízení pro poškozeného.

7. Na základě provedeného dokazování a s odkazem na shora citovaná zákonná ustanovení, judikaturu Nejvyššího soudu, judikaturu ESLP a Stanovisko Nejvyššího soudu ČR ze dne ze dne 13. 4. 2011, Cpjn 206/2010 soud posoudil věc po právní stránce následovně: zákonná úprava zakotvuje odpovědnost státu za škodu, způsobenou nesprávným úředním postupem, spočívající v tom, že nebylo rozhodnuto v přiměřené lhůtě. Úprava postihuje případy, kdy poškození jsou vystaveni frustraci z nepřiměřeně dlouhého průběhu řízení. Přiměřenost délky řízení závisí na okolnostech jednotlivých případů. Rozhodující je přitom celková délka řízení, za kterou je náhrada poskytována. Nejedná se o odškodňování poškozeného za jednotlivý průtah v řízení (viz stanovisko Nejvyššího soudu ČR ze dne 13. 4. 2011, Cpjn 206/2010). V tomto smyslu Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 19. 12. 2012, sp. zn. 30Cdo 1355/2012 také dovedl, že jednotlivé průtahy v řízení (například nečinnost soudu I. stupně způsobena připojením jiného spisu, délka řízení před Nejvyšším soudem apod.), nemusí vždy znamenat, že došlo k porušení práva na přiměřenou délku řízení, jestliže řízení, jako celek odpovídá dobou svého trvání, v němž je možné skončení řízení v obdobné věci zpravidla očekávat. Není proto myslitelné stanovit nějakou abstraktní lhůtu, kterou by bylo možné pokládat za přiměřenou dobu řízení, ale je třeba vždy přihlédnout ke konkrétním okolnostem individuálního případu. Proto již pro posuzování přiměřenosti délky řízení (tedy nejenom při určení výše zadostiučnění), je třeba vycházet z kritérií stanovených v ustanovení § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. Za porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě, které je ve svém důsledku nesprávným úředním postupem ve smyslu výše citovaného ustanovení § 13 zákona, lze považovat jen takový postup soudu v řízení, kdy doba jeho průběhu neodpovídá složitosti, skutkové a právní náročnosti projednávané věci a kdy délka řízení tkví v příčinách vycházejících z působení soudu v projednávané věci; oproti tomu stát nemůže odpovídat za průtahy, které jsou způsobeny nedostatkem součinnosti, či dokonce záměrným působením ze strany účastníků, či jsou vyvolány jinými okolnostmi, které nemají původ v povaze soudu a jejich institucionálním a organizačním vybavení (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 8. 2. 2011, sp. zn. 25Cdo 508/2008).
8. Soud tedy vyšel z toho, že předmětné řízení trvalo od doby, kdy proti žalobci bylo zahájeno trestní stíhání, a to na základě usnesení Policie České republiky ze dne 8.3.2006, resp. 14.3.2006, kdy mu předmětné usnesení bylo doručeno do doby rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 25.10.2018, kterým bylo trestní stíhání ve vztahu k žalobci zastaveno a které nabylo právní moci dne 16.11.2018, tedy 12 let a 7 měsíců. Společně s žalobcem v řízení vystupovalo dalších 13 spoluobžalovaných. Věc byla projednávána na dvou stupních soudní soustavy – 3x ve věci rozhodoval soud I. stupně a 3x soud odvolací. Pokud jde o posouzení složitosti věci, je zřejmé, že tato byla složitá, zejména stran zjištění skutkového stavu věci. Ve věci byl shromáždován rozsáhlý důkazní materiál v podobě vypracování znaleckého posudku na ocenění akcií, listinných důkazů ke zjišťování jiných nabídek na trhu, k fungování úřadu statutárního města [REDAKCE] výpisů z účtů, smluvní dokumentace, zápisů ze schůze Rady statutárního města [REDAKCE]. Byla také zapotřebí právní pomoc do zahraničí k odtajnění bankovního tajemství, vysvětlení značného množství osob, výslechy svědků apod. Určitá míra složitosti se projevila i stran otázky právního posouzení. Žalobce se na délce řízení nepodílel.

9. Pokud jde o činnost orgánů činných v trestním řízení, došlo k průtahům v řízení před soudem I. stupně, a to zejména v období od 10.3.2011 do 3.4.2013, od 2.7.2014 do 11.9.2015. Ostatně tuto skutečnost sám zkonstatoval odvolací soud ve svém rozhodnutí ze dne 25.10.2018. Je tedy zřejmé, že soud I. stupně se zásadním způsobem podílel na nepřiměřené délce uvedeného řízení, neboť v podstatě z důvodu jeho nečinnosti došlo k promlčení trestného činu, což následně vedlo k zastavení trestního stíhání žalobce. I tuto argumentaci použil odvolací soud ve svém rozhodnutí. Význam předmětu řízení soud posoudil z hlediska objektivního, kdy obecně s tímto typem sporu je Evropským soudem pro lidská práva shledáván vyšší význam řízení pro účastníky, než řízení jiná (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2005, sp. zn. I. ÚS 554/04, publikovaný ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu pod č. 67/2005). Význam předmětu řízení pro žalobce proto soud hodnotil jako vyšší.
10. Celkově shrnuto a s odkazem na provedené dokazování a citovaná zákonná ustanovení týkající se kritérií pro odškodnění nemajetkových újem, soud uzavírá, shodně s jeho účastníky, že v řízení došlo k nesprávnému úřednímu postupu v podobě nepřiměřené délky posuzovaného řízení. V důsledku porušení tohoto práva vznikla žalobci nemajetková újma (jejíž vznik se předpokládá), kdy porušení práva na přiměřeně dlouhé řízení je bez dalšího spojeno s vznikem nemajetkové, morální újmy na straně žalobce/stěžovatele (*srov. rozs. ESLP ve věci Apicella proti Itálii, § 93*), a to minimálně v důsledku jeho právní nejistoty resultující z nepřiměřeně dlouhé doby řízení a s tím spojené nejistoty, jakým způsobem spor dopadne. Podle názoru soudu s poukazem na shora popsany průběh namítané řízení, zejména skutečnost, že řízení trvalo skoro 13 let, přičemž se jednalo o řízení trestní, kdy zejména v trestních věcech se klade důraz na to, aby byly projednány v co nejkratší době s tím, že na celkové době uvedeného řízení se podílela zejména nečinnost soudu I. stupně, není odškodnění ve formě morálního zadostiučinění, jak bylo poskytnuto žalovaným, dostačující a soud proto přistoupil k odškodnění nemajetkové újmy v relutární formě. Nicméně je rovněž třeba uvést, a v tomto směru se soud ztotožňuje s argumentací žalovaného, že fakt, že trestní stíhání bylo zastaveno z důvodu uplynutí promlčecí doby v důsledku nepřiměřené délky uvedeného řízení, je okolností, která v daném případě „nahrála“ žalobci, když tento následně netrval na tom, aby jeho věc byla nadále projednána (tedy neměl zájem na tom, aby se mu případně dostalo zprošťujícího rozhodnutí), tedy tuto skutečnost je třeba promítnout při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění. V této souvislosti soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27.2.2019 sp. zn. 30 Cdo 843/2017, ze kterého se podává, že „i v případě zastavení trestního stíhání z důvodu promlčení nastává, stejně jako tomu bylo v případech zastavení trestního stíhání z důvodu jeho nepřiměřené délky, či z důvodu amnestie ze dne 1.1.2013 pro obviněného (z pohledu odškodňovacího zákona za poškozeného) ten příznivý následek, že již mu nemůže být uložen trest, a to dokonce ani v případě, že by trval na projednání věci a byl shledán vinným (na čemž žalobce v posuzované věci netrval). Z uvedeného vyplývá, že závěry judikatury dovolacího soudu, týkající se zastavení trestního stíhání z důvodu jeho nepřiměřené délky či z důvodu amnestie z 1.1.2013 se mohou uplatnit i v případě zastavení trestního stíhání z důvodu jeho promlčení, které nastalo v průběhu samotného trestního stíhání. Byť důvodem promlčení trestní odpovědnosti a následného zastaveného trestního stíhání primárně není poskytnutí zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou obviněnému nepřiměřenou délkou jeho trestního stíhání, neznamená to, že právě s ohledem na důsledky takového rozhodnutí, tj. nemožnost uložit trest, nemůže rozhodnutí o zastavení trestního stíhání formou zadostiučinění představovat (*srov. rozs. Nejvyššího soudu ČR ze dne 19.5.2015, sp. zn. 1273/2014*), a to zejména ve spojení s konstatováním porušení práva, které je základní a plnohodnotnou formou zadostiučinění. Konstatování porušení práva ve spojení se zastavením trestního stíhání z důvodu jeho promlčení, tak zásadně představuje pro poškozeného způsobitelné, účinné a dostatečné zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou délkou trestního stíhání a

ještě jinou formu zadostiučinění lze vedle tohoto poškozenému přiznat, pokud se odškodnění, kterého se mu takto dostalo, s ohledem na konkrétní okolnosti případu nejeví jako dostačující“. Jak již soud tedy naznal shora, nejeví se mu právě s ohledem na skutečnost, že řízení trvalo bezmála 13 let a na jeho délce se zejména podílel soud I. stupně, odškodnění formou konstatování porušení práva na projednání věci v přiměřené době jako dostačující, nicméně přihlédl ke skutečnosti, že trestní stíhání žalobce bylo zastaveno a že Vrchní soud v projednávané věci sám ve svém rozsudku uvedl, že došlo k nepřiměřené délce trestního řízení zejména s ohledem na činnost soudu I. stupně, což je nutné vnímat jako formu morální satisfakce.

11. Ze zkonsolidované judikatury vyšších soudu (*srov. stanovisko či náleží Ústavního soudu ze dne 28.3.2011, sp. zn. I. ÚS 192/2011*) plyne, že výše odškodnění je v odůvodnění rozsudku nutno stanovit s pomocí podrobně rozebraného aritmetického výpočtu (*srov. právní věta pod bodem 9 stanoviska*). V této věci proto výpočet soud vypadá následovně: základní částka za 12 let a 7 měsíců trvání řízení činí 17 000 Kč za rok, protože se jednalo o řízení trestní, u kterého se klade důraz na rychlé projednání věci, které navíc trvalo skoro 13 let. Za první dva roky trvání řízení soud ve smyslu shora uvedeného stanoviska operoval s částkou v poloviční výši tj. 17 000 Kč za první dva roky řízení a dospěl proto k základní částce ve výši 196 912 Kč. Od této částky odečetl 40% z důvodu skutkové složitosti věci (viz rozebráno v odstavci 8) a dále z důvodu, že žalobci se dostalo odškodnění ve formě morální satisfakce již v trestním řízení na základě rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 25.10.2018 (viz. odst. 10). Soud také odečetl 20% z důvodu sdílené újmy, neboť institut sdílené nemajetkové újmy nabízí jisté rozprostření sdílených subjektivních dopadů vedeného sporu oproti například standardnímu kontradiktornímu řízení dvou stran s čtenějším účastenstvím na jedné straně či obou stranách, kdy každý ze společníků může pocítovat vedení sporu, jakoby jej vedl sám. Větší počet účastníků, jenž vystupuje v řízení ve společném zájmu (v tomto případě větší počet obžalovaných), je pak okolností, která zmírňuje utrpěnou újmu a tím pádem i snižuje výši zadostiučinění pro každého jednotlivce (*viz rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 3694 a stanovisko Nejvyššího soudu ČR*). K základní částce soud připočetl 20 % z důvodu vyššího významu řízení pro žalobce (viz. odst. 9). Základní částku tedy soud celkem понížil o 75%, což je částka ve výši Kč 147 684 Kč. Jako přiměřené zadostiučinění z titulu nepřiměřené délky řízení proto žalobci náleží částka ve výši 49 228 Kč, kterou mu soud přiznal výrokem I. rozsudku.
12. Pro úplnost soud uvádí, že pokud žalobce navyšoval základní částku například proto, že žalobce byl vystaven úzkosti a čtým obtížím, což mělo za následek trvající zásah do jeho práv, dále že věc byla medializována, což navyšovalo způsobenou újmu a tyto zásahy podřazoval pod kritéria § 31a odst. 3 zákona, soud uvádí, že ve smyslu konstantní judikatury Nejvyššího soudu ČR, se nemajetková újma způsobená nepřiměřenou délkou soudního řízení presumuje, tedy není nutné ji prokazovat. Nad to se spíše jedná o tvrzené zásahy do osobnostních sfér, jež jsou způsobeny poškozeným v důsledku nezákonně vedeného trestního stíhání, což v případě žalobce nepřipadá do úvahy z důvodu zastaveného trestního stíhání pro promlčení. Žalobce se tak podle názoru soudu snažil dosáhnout vyššího odškodnění formou této žaloby, avšak v podstatě s tvrzenými zásahy do osobnostních práv pro nezákonně vedené trestní stíhání, což však, právě s ohledem na odlišnost obou institutů, není možné.
13. Úrok z prodlení soud žalobci přiznal v souladu s ustanovením § 15 odst. 2 zákona, kdy podle tohoto zákonného ustanovení má žalovaný zákonnou šestiměsíční lhůtu pro projednání daného nároku. Teprve až uplynutím této lhůty se žalovaný může dostat do prodlení. Jelikož žalobce uplatnil svůj nárok předběžně u žalovaného dne 30.4.2019 mohl se tento dostat do prodlení až uplynutím zákonné šestiměsíční lhůty, tedy dne 1.11.2019. Výše úroku z prodlení odpovídá § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroku z prodlení.

14. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 142 odst. 1 o. s. ř., podle něhož účastníku, který měl ve věci plný úspěch, přiznává soud náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatňování, nebo bránění práva proti účastníku, který ve věci úspěch neměl, v kontextu s usnesením Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2014, sp. zn. 30Cdo 3378/2013, podle něhož i částečné vyhovění žalobě v podobě částečně přiznané částky na přiměřeném zadostiučinění, je ve svém důsledku plným úspěchem žalobce ve věci. Žalobce má proto ve vztahu k žalované právo na náhradu nákladů řízení. Náklady řízení se skládají z mimosmluvní odměny advokáta ve výši 6 200 Kč podle ustanovení § 11 odst. 1, ustanovení § 7 a ustanovení § 9 odst. 4 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (2 úkony právní služby po 3 100 Kč – převzetí věci a sepsání žaloby), z náhrady hotových výdajů ve výši 600 Kč podle ustanovení § 13 odst. 1,3 ve spojení s ustanovením § 11 odst. 1 písm. a), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (2 úkony právní služby po 300 Kč – převzetí věci a sepsání žaloby) a zaplaceného soudního poplatku ve výši 2 000 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů od doručení písemného vyhotovení, a to k Městskému soudu v Praze prostřednictvím soudu zdejšího.

Nesplní-li povinný dobrovolně povinnost stanovenou tímto rozsudkem, může oprávněný podat návrh na výkon rozhodnutí nebo nařízení exekuce.

Praha 13. května 2020

Mgr. Tereza Jachura Maříková v.r.
soudkyně

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Noskové a soudců JUDr. Zoji Dvořákové a Mgr. Zdeňka Lehovce v právní věci

žalobce:

██████████ O ██████████ K ██████████, narozený ██████████
bytem ██████████
zastoupený advokátem JUDr. Tomášem Chramostou
sídlem Chomutov, Kadaňská 3550

proti

žalovanému:

Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti
sídlem Vyšehradská 16, Praha 2
zastoupeného Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 42, Praha 2

o **přiměřené zadostiučinění ve výši 624 155 Kč s příslušenstvím**, k odvolání žalobce i žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 13. května 2020, č.j. 28 C 221/2019 – 90,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se v zamítavém výroku o věci samé v rozsahu částky 39 384,20 Kč s příslušenstvím **mění** tak, že žalovaný je povinen do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku zaplatit žalobci ještě částku 39 384,20 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení ve výši 9,75 % ročně od 1.11.2019 do zaplacení; ve zbývajících rozsahu zamítavého výroku II., jakož i ve vyhovujícím výroku o věci samé se rozsudek **potvrzuje**.

Shodu s prvopisem potvrzuje Kateřina Pečenková.

- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně částku 10 228 Kč na náhradu nákladů odvolacího řízení částku 10 854,70 Kč, to vše do patnácti dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta JUDr. Tomáše Chramosty.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně výrokem I. uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci částku 49 228 Kč s 9,75% zákonným úrokem z prodlení ročně od 1.11.2019 do zaplacení, do 15 dnů od právní moci rozsudku. Výrokem II. žalobu o zaplacení částky 574 927 Kč s příslušenstvím zamítl a ve výroku III. zavázal žalovaného povinností zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení částku 8 800 Kč rovněž v patnáctidenní lhůtě běžící od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce žalobce JUDr. Tomáše Chramosty.
2. Podle odůvodnění dospěl soud prvního stupně po provedené rekapitulaci celého průběhu namítaného řízení, konkrétně řízení vedeného Krajským soudem v Ústí nad Labem pod sp.zn. [REDAKCE] s odkazem na ust. § 1, § 2, § 13 odst. 1a 2, § 22 odst. 1 a § 31a zák.č. 82/1998 Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále jen zákon), k závěru, že žaloba byla podána z části po právu. Soud konstatoval, že mezi účastníky řízení bylo nesporné předběžné uplatnění nároku u žalovaného dne 30.4.2019 s tím, že žalovaný nárok projednal, shledal jej důvodným a poskytl žalobci odškodnění cestou konstatování porušení jeho práva na projednání věci v přiměřené lhůtě. Soud shrnul, že předmětné řízení trvalo od 8.3.2006, resp. od 14.3.2006, kdy bylo žalobci doručeno usnesení Policie ČR o zahájení trestního stíhání, do 25.10.2018, kdy rozhodl Vrchní soud v Praze o zastavení trestního stíhání vůči žalobci (rozhodnutí nabylo právní moci dne 16.11.2018), celkem tedy 12 let a 7 měsíců. Vycházejí z kritérií vymezených v ust. § 31a odst. 3 zákona, řešil poté soud prvního stupně otázku přiměřenosti délky posuzovaného řízení. Předmětný spor posoudil jako složitý po hmotněprávní či skutkové stránce, neboť společně se žalobcem vystupovalo v řízení dalších 13 spoluobžalovaných, věc byla obtížná z důvodu zjišťování skutkového stavu, zpracování velkého množství důkazních materiálů a věc probíhala ve dvou stupních soudní soustavy, přičemž soud prvního stupně i odvolací rozhodoval celkem třikrát. Dále soud prvního stupně konstatoval, že žalobce se na délce řízení nikterak nepodílel, a naopak zdůraznil, že v rámci trestního řízení došlo k průtahům před soudem I. stupně, zejména v období od 10.3.2011 do 3.4.2013 a od 2.7.2014 do 11.9.2015, přičemž tuto skutečnost konstatoval i odvolací soud ve svém rozhodnutí v trestní věci ze dne 25.10.2018. Soud I. stupně se zásadním způsobem podílel na nepřiměřené délce uvedeného řízení, neboť v podstatě z důvodu jeho nečinnosti došlo k promlčení trestného činu, což následně vedlo k zastavení trestního stíhání žalobce. Význam předmětu řízení soud posoudil z hlediska objektivního, kdy s tímto typem sporu je Evropským soudem pro lidská práva spojen vyšší význam řízení pro jeho účastníky. Poté shrnul, že v namítaném řízení došlo k nesprávnému úřednímu postupu v podobě jeho nepřiměřené délky. V důsledku porušení tohoto práva vznikla žalobci nemajetková újma, jejíž vznik se předpokládá, (srov. rozs. *ESLP ve věci Apicella proti Itálii*, § 93), a to minimálně v důsledku právní nejistoty žalobce resultující z nepřiměřené dlouhé doby řízení a s tím spojené nejistoty, jakým způsobem spor dopadne. S ohledem na to, že šlo o trestní řízení, které trvalo bez mála 13 let, není odškodnění ve formě morálního zadostitučnění, jak bylo poskytnuto žalovaným, dostačující a soud proto přistoupil k odškodnění nemajetkové újmy v reálné formě. Zároveň se však soud ztotožnil s argumentací žalovaného, že fakt, že trestní stíhání bylo zastaveno z důvodu uplynutí promlčecí doby v důsledku nepřiměřené délky uvedeného řízení, je okolností, která v daném případě „nahrála“ žalobci, když tento následně netrval na tom, aby jeho věc byla nadále projednána (tedy neměl zájem na tom, aby se mu případně dostalo zprošťujícího rozhodnutí). Tuto skutečnost je třeba podle názoru soudu prvního stupně promítnout do stanovení výše přiměřeného

zadostiučinění. V této souvislosti soud odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27.2.2019 sp. zn. 30 Cdo 843/2017 zabývající se obdobnou tematikou, z něž mimo jiné vyplývá, že konstatování porušení práva ve spojení se zastavením trestního stíhání z důvodu jeho promlčení zásadně představuje pro poškozeného způsobitelné, účinné a dostatečné zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou délkou trestního stíhání, a ještě jinou formu zadostiučinění lze vedle tohoto poškozenému přiznat pouze, pokud se odškodnění, kterého se mu takto dostalo, s ohledem na konkrétní okolnosti případu nejví jako dostačující. Tak je tomu podle soudu prvního stupně právě v uvedené kauze, kde řízení trvalo bezmála 13 let a na jeho délce se zejména podílel soud prvního stupně. Proto soud přistoupil k výpočtu finanční satisfakce a tu stanovil jako násobek základní částky 17 000 Kč za každý rok trvání, vyjma prvních dvou započítávaných jen jednou polovinou, a dobou trvání (12 let a 7 měsíců), a dospěl k částce 196 912 Kč. Od této částky, jak uvedl, odečetl 40% z důvodu skutkové složitosti věci a dále z důvodu, že žalobci se dostalo odškodnění ve formě morální satisfakce již v trestním řízení na základě rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 25.10.2018. Soud také odečetl 20% z důvodu sdílené újmy, neboť institut sdílené nemajetkové újmy nabízí jisté rozprostření sdílených subjektivních dopadů vedeného sporu oproti například standardnímu kontradiktornímu řízení dvou stran s četnějším účastenstvím na jedné straně či obou stranách, kdy každý ze společníků může pociťovat vedení sporu, jakoby jej vedl sám. Větší počet účastníků, jenž vystupuje v řízení ve společném zájmu (v tomto případě větší počet obžalovaných), je pak podle soudu okolností, která zmírňuje utrpěnou újmu a tím pádem i snižuje výši zadostiučinění pro každého jednotlivce. K základní částce soud připočetl 20 % z důvodu vyššího významu řízení pro žalobce. Základní částku soud výsledně podle vlastních slov celkově понížil o 75%, a jako přiměřené zadostiučinění z titulu nepřiměřené délky řízení proto žalobci přiznal částku 49 228 Kč. Pokud jde o tvrzení žalobce, že byl vystaven úzkosti a četným obtížím, což mělo za následek trvající zásah do jeho práv, dále že věc byla medializována, jedná se podle soudu spíše o tvrzené zásahy do osobnostních sfér, jež jsou způsobeny poškozeným v důsledku nezákonně vedeného trestního stíhání, což v případě žalobce nepřipadá v úvahu z důvodu zastaveného trestního stíhání pro promlčení. Úrok z prodlení soud žalobci přiznal v souladu s ustanovením § 15 odst. 2 zákona ode dne 1.11.2019 ve výši dané § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb. Výrok o nákladech řízení byl odůvodněn ust. § 142 odst. 1 o.s.ř.

3. Proti tomuto rozsudku (resp. proti jeho vyhovujícímu výrok I. a akcesorickému výroku o nákladech řízení) podal žalovaný včasné odvolání, které posléze doplnil podáním datovaným dne 1.7.2020. V něm namítl nesprávné právní posouzení věci a uvedl, že řízení trvající 12 let a osm měsíců lze sice hodnotit jako nepřiměřeně dlouhé, nicméně byly-li by zohledněny
 - i) právní a skutková složitost případu
 - ii) předmět trestního řízení (spáchání tr. činu porušování povinností při správě cizího majetku dle ustanovení § 255a odst. 1, odst.2 písm. a), b) TZ při prodeji akcií ve vlastnictví města 13 obžalovanými zastupiteli, resp. členy rady města)
 - iii) nutnost shromáždění značného důkazního materiálu
 - iv) nespolečné obžalovaných (včetně žalobce)
 - v) fakt, že žádný z obžalovaných (včetně žalobce) nepodal stížnost na průtahy ani návrh na určení lhůty k procesnímu úkonu
 - vi) skutečnost, že vznik nemajetkové újmy se sice předpokládá, jedná se však o vyvrátitelnou domněnku a tato byla domněnka újmy byla vyvrácena extrémním nezájmem žalobce o dotčené trestním řízení vedené proti jeho osobě
 - vii) četnost obžalovaných a jejich sdílená újma
 - viii) fakt, že po zastavení trestního řízení z důvodu promlčení žalobce netrval na projednání věci

- ix) fakt, že žalobce nenesl ani újmu spočívající v obavě o uložení povinnosti k náhradě škody, neboť poškozený – statutární město [redacted] – opakovaně odmítl připojit se se svým nárokem na náhradu škody v adhézním řízení, je podle žalovaného nutno dospět k závěru, že přiměřené zadostiučnění v relutární formě není na místě. Navrhl proto, aby odvolací soud napadený vyhovující výrok rozsudku změnil tak, že žaloba se v plném rozsahu zamítá, a aby přiznal žalovanému právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.
4. Také žalobce podal prostřednictvím svého právního zástupce odvolání, jež směřovalo proti zamítavému meritornímu výroku (II.) a proti akcesorickému výroku i nákladech řízení. I on původně blanketní odvolání doplnil následným podáním datovaným dne 31.7.2020. Namítl odvolací důvody dle § 205 odst. 2 písm. b),e) a g) o.s.ř. a uvedl, že nesouhlasí s hodnocením významu řízení pro žalobce, jak jej provedl soud prvního stupně. Podle něj měl soud hodnotit význam řízení jako vysoký s přihlédnutím k tomu, že se jednalo o [redacted] věc byla mediálně sledována od samého počátku, veřejnost byla právě médiu informována o probíhajícím trestním řízení, kdy fotografie se jmenovitým seznamem osob, vůči nimž byla obžaloba podána, byly k článkům připojeny, což vedlo k tomu, že žalobce byl pro výkon funkce politika společensky odepsán. Dle žalobceva názoru tak měl být význam hodnocen na nejvyšší úrovni, což se mělo odrazit v tom, že měl soud vycházet ze základní částky 20 000 Kč a nikoliv pouze 17 000 Kč, jak učinil. Měl tak pracovat se základní částkou 231 662 Kč. Další pochybení žalobce spatřoval v tom, že soud k základní částce nepřipočetl za význam 30% až 35%, nýbrž jen 20%. Dále dle žalobceva názoru neměl soud hodnotit skutkovou složitost řízení, neboť řízení u soudu nebylo nikterak složité a soud prvního stupně navíc „odflákl“ dokazování přesto, že obžalovaní řádně poskytovali součinnost. Soud dále v předmětné pasáži uvedl, že základní částku понížil o 75% (avšak z odůvodnění vyplývá, že soud odečetl 20% z důvodu sdílené újmy, která je dle žalobceva názoru nesprávně uplatněna, dále odečetl 40% z důvodu skutkové složitosti, k níž se žalobce vyjadřoval výše, a naopak připočetl 20% z důvodu vyššího významu, což však ve výsledku činí -40%, přesto soud понížil základní částku o 75%). Použitá kritéria tomuto понížení podle mínění žalobce neodpovídají, přičemž i prostou matematikou lze dojít k tomu, že rozdíl je 35% v neprospěch žalobce, aniž by soud odůvodnil, proč понížil základní částku ještě o toto procentuální vyjádření. Proto navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a vrátil soudu k novému řízení.
5. Ve vyjádření k odvolání žalovaného, jež žalobce spojil s doplněním svého odvolání, se žalobce distancoval od odvolacích argumentů žalovaného a zdůraznil, že zadostiučnění zjištěné soudem ve výši nedosahující ani 50 tisíc nemůže být za řízení trvající bezmála 13 let dostačující. Soud pro představu přiznal žalobci za každý rok nepřiměřeně dlouhého řízení, na kterém se dle zjištění soudů žalobce nikterak nepodílel, částku necelých 3 800 Kč, tj. cca 25% základní nejnižší částky za odškodnění, což považuje žalobce za nepřijatelné.
6. V doplňujícím vyjádření, kterým žalobce reagoval na výzvu soudu, zda účastníci souhlasí s rozhodnutím odvolacího soudu bez nařízení jednání, žalobce prostřednictvím svého právního zástupce poukázal na to, že v mezidobí bylo pravomocně rozhodnuto v identické právní věci žalobce [redacted] Š. [redacted] (jednoho z obžalovaných v namítaném řízení) Městským soudem v Praze, čj. [redacted] ze dne 24. září 2020. Odvolací soud potvrdil jako věcně správné rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 2, jímž bylo rozhodnuto o povinnosti žalované zaplatit žalobci částku 98 458 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 9,75% ročně z této částky od 1.11.2019 do zaplacení a povinnosti uhradit žalobci náklady soudního řízení. Nadepsaný soud ve výše uváděném řízení uvedl, že jen zcela výjimečně se přitom nepřiznává zadostiučnění v penězích, neboť k případnému zadostiučnění ve formě konstatace porušení práva lze obecně přistupovat jen za zcela mimořádných okolností, kdy je újma způsobená poškozenému zanedbatelná. Odkázal přitom na rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 4.11.2010, sp.zn. 30 Cdo 763/2009 a usnesení téhož soudu ze dne 23.3.2011, sp.zn. 30 Cdo 40/2009. Odvolací soud ve zmíněném řízení potvrdil správnost výchozí částky 17 000 Kč, neboť délka namítaného

řízení byla extrémní. Tuto základní výši nemajetkové újmy snížil o 40% z důvodu popsané skutkové a procesní složitosti řízení, avšak na druhou stranu navýšil o 20% pro zjevně zvýšený význam řízení pro žalobce, který navíc je obecně judikaturou přiznáván každému trestnímu řízení, a dále ještě o dalších 20% z důvodu liknavého postupu orgánů státu, které se na vedení řízení podílely, a to jak orgánů činných v trestním řízení, které evidentně předložily věc k projednání soudu, aniž by byla náležitě prošetřena, tak i věc samu projednávajícího soudu prvního stupně, jehož postup ve věci byl postižen řadou dlouhých období nečinnosti v řádu let. Odvolací soud také odmítl úvahu o sdílené újmě a možnosti procentuálního odečtu z tohoto důvodu s tím, že tuto úvahu nelze uplatnit tam, kde sice na jedné straně v řízení vystupuje několik účastníků řízení, kteří však následek nepřiměřeně dlouho vedeného řízení mohou pocítovat jako individuální nejistotu (rozsudek ze dne 29.5.2012, sp.zn. 30 Cdo 3694/2011). Navrhl proto změnu napadeného rozhodnutí a přiznání náhrady nákladů řízení před soudy obou stupňů.

7. Z podnětu odvolání a v jeho mezích přezkoumal odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně a přezkoumal zároveň i řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo /ust. § 212, § 212a o.s.ř./.
- Odvolání žalovaného opodstatněným neshledal, odvolání žalobce naopak částečně popřál sluchu.
8. Soud prvního stupně zjistil správně skutkový stav, z něhož mohl i odvolací soud vycházet, aniž bylo v rámci odvolacího řízení třeba doplňovat či opakovat důkazy. Pokud jde o faktický průběh řízení, tj. trestního řízení vedeného posléze Krajským soudem v Ústí nad Labem pod sp.zn. [redacted] v jehož rámci byl žalobce stíhán pro trestný čin porušování povinností při správě cizího majetku podle § 255a odst. 1, odst. 2 písm. a), b) trestního zákona, kterého se měl dopustit tím, že jako zastupitel města [redacted] stal na podkladě (výsledků) statutárním městem [redacted] dne 12. 4. 2005 vyhlášeného výběrového řízení na prodej 103 699 kusů městem vlastněných akcií teplárny United Energy, a to společnosti Global Brokers, a. s., která jako jediná z přihlášených zájemců nesplnila podmínku vyhlášeného výběrového řízení, odvolací soud odkazuje na podrobný přehled všech podstatných skutečností a procesních úkonů realizovaných v rámci celého namítaného řízení tak, jak jej pojal do odůvodnění svého rozhodnutí soud prvního stupně. Z něj je patrné, že předmětné řízení trvalo ve vztahu k žalobci ode dne doručení usnesení Policie České republiky SKPV Správy Severočeského kraje, II. odboru – HK 1. odd. v Ústí nad Labem ČTS: [redacted] ze dne 8.3.2006, jímž bylo zahájeno trestní stíhání žalobce (14.3.2006), do rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 25.10.2018, kterým bylo stíhání žalobce zastaveno z důvodu promlčení (rozhodnutí pak nabylo právní moci 16.11.2018). Žalobce byl trestně stíhán spolu s dalšími třinácti obviněnými na základě téhož, resp. obdobného skutku. Řízení tedy trvalo 12 a 7 měsíců, jak uvedl soud prvního stupně. Spolu se soudem prvního stupně je třeba konstatovat, že uvedené řízení bylo po skutkové i procesní stránce složité, neboť kromě poměrně komplikované otázky společného stíhání celé řady obviněných, kromě závažného podtextu, že se jednalo o veřejně činné osoby a kromě toho, že bylo třeba shromáždit a provést celou řadu důkazů včetně znaleckého posudku, bylo třeba realizovat i právní pomoc do zahraničí související s odtajněním bankovního tajemství atd. Po procesní stránce není pak pro složitost řízení bez významu ani to, že v řízení rozhodoval třikrát soud prvního stupně a třikrát soud odvolací. Přes tyto skutečnosti však nelze ani podle názoru odvolacího soudu hodnotit toto řízení trvající bezmála třináct let jako přiměřeně dlouhé, nanejvýš za situace, kdy se jednalo o řízení trestní, u něž je obecně platný mimořádný společenský zájem na co nejrychlejším a nejefektivnějším průběhu. V tomto případě se jedná bcze sporu o řízení vykazující zcela zásadní překročení délky, která by byla adekvátní procesní i hmotněprávní složitosti této konkrétní trestní věci. Nepřiměřenou délkou namítaného řízení bylo jednoznačně porušeno právo žalobce na rozhodnutí této trestní věci v přiměřené lhůtě, a za této situace je třeba dovodit, že na straně žalovaného, resp. jeho orgánů, došlo nepochybně k nesprávnému úřednímu postupu ve smyslu § 13 odst. 1 zákona a že žalovaný odpovídá za imateriální újmu, jež v souvislosti s namítaným řízením žalobci vznikla a jejíž vznik se v případě dlouhotrvajícího řízení presumuje. V tomto náhledu se odvolací soud se soudem prvního stupně zcela ztotožňuje.

9. Odvolací soud se se soudem prvního stupně ztotožňuje i v tom, že takovému pochybení (časové prodlevě), jež nastala v tomto řízení, nemůže korespondovat jen odškodnění morálního charakteru, nýbrž že je třeba ji s ohledem na závažnost újmy reparovat formou finanční satisfakce dle § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. (dále jen zákona). Zajedno je odvolací soud se soudem prvního stupně i ve správně zvolené základní částce odškodnění ve výši 17 000 Kč za jeden rok trvání namítaného řízení vyjma prvních dvou let započítávaných jednou polovinou, a tedy v zásadě i v základní výchozí částce, již odvolací soud stanovil po výpočtu pouze s minimální odchylkou od soudu prvního stupně celkovou sumou 196 916 Kč. Základní částka 17 000 Kč za jeden rok trvání řízení přiléhavě odráží to, že řízení trvalo déle než deset let.
10. Odvolací soud se ovšem již nemůže ztotožnit se soudem prvního stupně v otázce rozsahu odškodnění modifikovaném ve světle kritérií uvedených v ust. § 31a odst. 3 zákona. Je tomu tak nejen proto, že v plném rozsahu nesdílí závěry o procentuálně korekci základní částky, nýbrž především proto, že výčet jednotlivých korekcí uvedených v odůvodnění rozsudku vůbec nekoresponduje výslednému konstatování o 75 % snížení, a tedy ani částce, která by podle soudu prvního stupně měla tomuto finálnímu snížení odpovídat. Soud prvního stupně uvedl, že snížil základní částku o 40 % z důvodu složitosti věci a dále proto, že se žalobci dostalo již jistého odškodnění ve formě morální satisfakce rozhodnutím Vrchního soudu v Praze, jež rozhodl o zastavení trestního stíhání z důvodu promlčení. Z textu odůvodnění není patrné, zda se mělo jednat o 40 % snížení základní částky celkem (za obě uvedené skutečnosti), či zda se mělo jednat o dvojnásobné snížení (vždy o 40 % (celkem tedy 80%). Ale v ani v jednom případě by poté, kdy soud prvního stupně provedl následně ještě korekci základní částky o -20% z důvodu sdílené újmy a +20% z důvodu vyššího významu řízení pro žalobce, nemohl činit výsledek -75 %, jak tvrdil ve svém odůvodnění soud. Odvolací soud ovšem i přes toto pochybení mohl na základě spolehlivě zjištěného skutkového stavu zaujmout vlastní právní názor na věc a tedy ve věci finálně rozhodnout.
11. Odvolací soud, stejně jako v každé jiné kauze tohoto typu, i v této věci zohlednil při stanovení odpovídající výše odškodnění kromě obecných skutečností také specifické okolnosti tohoto konkrétního průtažného řízení a zvažoval všechna kritéria, k nimž je dle judikatury Nejvyššího soudu ČR i dle judikatury ESLP třeba přihlídnout ve smyslu § 31a odst. 3 zákona, tj. průběh řízení, jeho význam z obecného pohledu, délku jeho trvání, postup orgánů státu i subjektivní význam řízení pro poškozeného a dopady, jež vedení řízení v tomto případě mělo do psychické sféry poškozeného. V daném případě nemohl nepřihlídnout ani k obdobné kauze týkající se spoluobviněného žalobce, jež byla v odvolacím řízení rozhodnuta zdejším soudem pod sp.zn. 54 Co 216/2020.
12. Předmětné trestní řízení je již z obecného objektivního pohledu soudní praxí posuzováno jako řízení se zvýšeným významem pro poškozeného, čemuž odpovídá podle názoru odvolacího soudu zvýšení základní částky o 20 %. Pokud jde o složitost řízení, bylo již zmíněno, že řízení vykazovalo poměrně vysokou složitost skutkovou, a odvolací soud je považuje ve shodě se soudem prvního stupně také za složitější po procesní stránce zejména s ohledem na již zmíněnou četnost společně trestně stíhaných, jakož i na skutečnost, že opakovaně (tříkrát) rozhodovaly ve věci jak soud první, tak druhé instance. Odvolací soud je proto toho názoru, že z pohledu složitosti (skutkové i procesní) je přiléhavě uvedenou základní částku poměrně podstatným způsobem modifikovat, přičemž jako adekvátní se jeví snížení o 40 %. Nelze přehlédnout ani fakt, že na délce trvání řízení se velmi podstatným způsobem podílel soud prvního stupně, jež první hlavní líčení nařídil až na červen 2013 za situace, kdy nová obžaloba byla soudu podána již v roce 2009, tedy bezmála se čtyřletým odstupem. Tato pochybení a průtah, jež měl na celkovou délku řízení zcela zásadní vliv (téměř třetina celkové doby řízení), nelze procentuálně nezohlednit v rámci hlediska činnosti státních orgánů. Z důvodu pochybení v činnosti státních orgánů je tedy podle názoru odvolacího soudu na místě modifikovat základní částku navýšením o dalších 20 %. Na rozdíl od odvolacího senátu, jež rozhodoval ve zmíněné paralelní věci jednoho ze

spoluobžalovaných, je ovšem odvolací soud v této věci přesvědčen, že je na místě ještě snížení základní částky o 10 % z důvodu sdílené újmy, neboť iakkoli každý ze společně trestně stíhaných mohl pociťovat dlouhotrvající řízení jako individuální nejistotu, bylo zcela zřejmé, že jako spoluobvinění vystupovali v řízení vedoucí funkcionáři jedné obce (resp. města), kteří zvolili obdobný přístup k řízení a postup v něm, a zcela jistě tedy mohli úkornost způsobenou délkou trvání trestního řízení „spolusdílet“ a morálně na ní participovat. Uvedeným procentuálním korekcím pak odpovídá výsledné snížení základní částky o 10 % - tedy částka 177 224,40 Kč.

13. V případě odškodňování nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou trvání trestního řízení je ovšem možné, jak správně konstatoval odvolací soud v již zmíněné věci [REDAKCE] uvažovat ještě o další formě zadostiučinění podle § 31a odst. 2 zákona, které se může účastníku řízení dostat již v rámci samotného trestního řízení právě v návaznosti na porušení práva na jeho přiměřenou délku (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 5. 2012, sp. zn. 30 Cdo 3867/2011), přičemž za takovou formu náhrady nemajetkové újmy lze vedle zastavení trestního stíhání z důvodu jeho nepřiměřené délky či z důvodu amnestie považovat též případ zastavení trestního stíhání z důvodu jeho promlčení, které nastalo v průběhu trestního stíhání (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2019, sp. zn. 30 Cdo 843/2017). Obecně i sama tato forma náhrady nemajetkové újmy může být považována za způsobilý, účinný a obvykle i dostatečný kompenzační prostředek odškodnění nemajetkové újmy vzniklé obviněnému (obžalovanému) nepřiměřenou délkou trestního stíhání (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 5. 2015, sp. zn. 30 Cdo 1273/2014). Tento závěr ovšem nebrání tomu, aby s ohledem na okolnosti konkrétního případu byla poškozenému přiznána i jiná forma zadostiučinění, včetně satisfakce finanční, v případě, že se morální forma odškodnění jeví s ohledem na konkrétní okolnosti případu jako nedostačující. V takovém případě ovšem nelze odhlédnout od toho, že reutárně zadostiučinění se poškozenému poskytuje nad rámec již poskytnutého zadostiučinění morálního a částka představující peněžní satisfakci dle stanoviska Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010 by tomu měla být přizpůsobena, tedy přiměřeně snížena (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 8. 2016, sp. zn. 30 Cdo 4689/2015). Vzhledem k tomu, že se žalobci ve věci toho průtažného trestního řízení dostalo již morální satisfakce jednak cestou zastavení trestního stíhání z důvodu promlčení, a kromě toho se mu dostalo v rámci stanoviska k uplatněnému nároku na imateriální újmu i konstatování, že došlo uvedeným dlouhotrvajícím řízením k porušení jeho práva na rozhodnutí věci v přiměřené lhůtě, krátil odvolací soud výši reutárně zadostiučinění o jednu polovinu na výslednou částku 88 612,20 Kč. Této částky by se podle názoru odvolací soudu mělo žalobci spravedlivě dostat vedle dosud poskytnuté morální satisfakce.
14. Vzhledem k tomu, že žalovanému již byla soudem prvního stupně uložena vyhovujícím výrokem, s nímž se odvolací soud ztotožňuje, povinnost k zaplacení částky 49 228 Kč, uložil odvolací soud cestou částečné změny zamítavého výroku o věci samé dle § 220 odst. 1 o.s.ř. žalovanému ještě povinnost k zaplacení částky 39 384,20 Kč ve prospěch žalobce spolu s úrokem z prodlení v zákonné výši počínaje prvním dnem po uplynutí šestiměsíční lhůty stanovené v § 15 odst. 2 zákona žalovanému pro poskytnutí dobrovolného plnění na základě výzvy poškozeného. Ve vyhovujícím výroku o věci samé a ve zbývající části zamítavého meritorního výroku odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně dle ust. § 219 o.s.ř. jako věcně správný potvrdil.
15. S ohledem na částečnou změnu prvoinstančního rozhodnutí musel odvolací soud znovu rozhodnout o nákladech řízení před soudem prvního stupně a zároveň rozhodl také o nákladech odvolacího řízení. Nákladový výrok je odůvodněn § 142 odst. 1 o.s.ř. pro odvolací řízení ve spojení s ust. § 224 odst. 1 o.s.ř. Žalobce měl úspěch v řízení jak před soudem prvního stupně, tak před soudem odvolacím (byť jen částečný), a náleží mu proto náhrada nákladů v obou fázích řízení. Těmito náklady jsou v řízení před soudem prvního odměna za dva úkony právní služby (převzetí zastoupení a podání žaloby) dle § 9 odst. 4 vyhl.č. 177/1996 Sb. (dále jen tarifu) po 3 100 Kč, dvě náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 3 tarifu po 300 Kč, částka odpovídající

21 % DPH z odměn a náhrad a částka 2 000 Kč zaplacená na soudním poplatku – celkem 10 228 Kč. Před odvolacím soudem jsou náklady tvořeny odměnou za dva úkony právní služby (podání odvolání a účast u jednání odvolacího soudu) dle § 9 odst. 4 tarifu po 3 100 Kč, dvě náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 3 tarifu po 300 Kč, cestovné na trase Chomutov – Praha a zpět v celkové vzdálenosti 204 km při cestování osobním automobilem zn. AUDI r.z. [redacted] v celkové výši 1 570,80 Kč, náhrada za ztrátu času v rozsahu šesti půlhodin v celkové výši 600 Kč a částka odpovídající 21 % DPH – celkem 10 854,70 Kč. Náhrada nákladů řízení je splatná k rukám advokáta žalobce (§ 149 odst. 1 o.s.ř.) a lhůta k plnění byla prodloužena na 15 dnů od právní moci rozsudku vzhledem ke složitosti administrativního procesu schvalování výdajů ze státního rozpočtu.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání, jestliže na základě dovolání podaného do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o.s.ř.).

Praha 10. prosince 2020

JUDr. Irena Nosková v. r.
předsedkyně senátu